

דף צה.

עין משפט א.

אה"ע סימן ק פעיף ד

ד. יג. היו לו ב' נשים, ומכר הקרקע וקנו מיד אשתו הראשונה, ואח"כ קנו גם ממנו ומת, רק ביד השניה היכולת לטרוף מהלקוחות ולא ביד הראשונה, אבל לאחר שהשניה הוציאה, יכולה הראשונה לטרוף מהשניה והלוקח מיד הראשונה, וחוזרים חלילה עד מ' שיעשו פשרה ביניהם.

עין משפט ב.

ח"מ סימן קיח פעיף ב

ב. היתה ההלוואה כנגד שיעור שתי השדות¹, ומכר הלואה שדה ללוקח, ומכר אחריה שדה שניה ללוקח שני וכתב המלוה ללוקח השני דין ודברים אין לי עמך וקנו מידו, הרי בעל חוב טורף מלוקח ראשון שדה ראשונה, והלוקח ראשון טורף מלוקח שני שדה השניה שהרי קנה אחריו, ובעל חוב טורף² אותה מלוקח ראשון, ולוקח שני מוציא אותה מבעל חוב שהרי כתב לו דין ודברים אין לי עמך, ולוקח ראשון חוזר וטורף אותה ממנו וחוזרים כך עד שיעשו פשרה ביניהם³ וכן האשה בכתובתה.

מ. ממשנה כתובות צ"ה ע"א, ויעשו פשרה הראשונה והשניה, ואז הלוקח יפסיד, או שיעשו הפשרה בין הלוקח והראשונה, או הלוקח עם השניה, והאחרת תפסיד זכותה, כ"כ הח"מ.

נ. כך סיים השו"ע דבריו בסעיף זה שבכה"ג מיירי בכא זו. וע"כ אף שסילק עצמו מהשני יכול לחזור על הראשון שכאן אין יכול לומר הנחתי לך מקום אצל השני כיון ששיעור שיעבודו כנגד שניהם. והוא מרמב"ם פ"ט הלכה ח' והוא פירוש למה שאמרו בכתובות צ"ה ע"ב ובן בב"ע"ח ושני לקוחות, וכן פירש רש"י שם.

ס. ולא מצי הראשון לומר אי שתקת ואי לאו אחזיר השדה לשני שסילקת ידך ממנו שהרי לא יהיה לו ריוח בחזרה זו. סמ"ע ס"ק ה'.

ע. כלומר כיון שהדין נותן שיכולין לבוא לידי כך שטורפים זה מזה, לכן יעשו פשרה בניהן. סמ"ע ס"ק ז'.

*****
את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

אה"ע סימן צ פעיף יז

עין משפט ג.ד.

ז. לו. מכר הבעל את נכסיו^פ וכתבה האשה ללוקח דין ודברים אין לי ביני לבינך, לאו כלום הוא, דעשתה זאת משום שלא יהיה לה קטטה עם בעלה^ז, ואפי' כתבה לו שלא תוכל לטעון נחת רוח עשיתי לבעלי אינו כלום.

ז. לז. אם האשה כתבה תחילה שאין לה שיעבוד על מקום זה, ואח"כ מכרו הבעל, אינה טורפתו, וכן אם מכר הבעל לאחד ולא רצתה לכתוב לו דין ודברים ומכר לאחר וכתבה לו דין ודברים אין לי ביני לבינך, אינה יכולה לטרוף שוב, ואפי' שבעלה מכר לשני שדה אחרת.

ז. לח. וכן אם^ק קיבלה האשה בפירוש אחריות עליה שאם יטרוף בע"ח של בעלה היא תשלם ללוקח, אינה טוענת נחת רוח.

הגה: לט. אשה שסילקה כוחה מנכסי בעלה^ר קודם שקנאן, יכול למוכרן ואין טענה של נ"ר.

הגה: מ. י"א דאם האשה קיבלה המעות במכירה^ש אינה יכולה לטעון נחת רוח עשיתי לבעלי.

אה"ע סימן ק פעיף ג

ג. יא. אם^ח ישנה קרקע לא משועבדת גובה ממנה כתובתה, ואם לאו טורפת אפי' ממה שמכר או נתן במתנה, בין בהיותו שכ"מ בין בכריא, ואפי' נתרצית למכירה שמכר אינו מועיל, אלא אם כן קנו ממנה^א בשעת המכירה על רצונה.

פ. רמב"ם מכתובות ל"ה ע"ב.

צ. מגיטין נ"ה ע"א.

ק. כשמואל בגיטין נ"ח ע"ב.

ר. ממרדכי, ואפי' אם זה דבר שלא בא לעולם מ"מ סילוק מועיל, ח"מ.

ש. דהוי כתליוהו זובין אבל אם בחינם נתן הוי כתליוהו ויהיב ואינו כלום, ח"מ.

ת. גיטין מ"ח ע"ב ונ"ה ע"ב.

א. ואינה יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי, כ"כ הח"מ.

ג. יב. מכר הבעל קרקע בחייה ולא נתרצתה, ואח"כ מכר קרקע אחרת או אותו קרקע לאחר ונתרצית וחתמה, אינה גובה מהאחרון, אבל מהראשון^ב י"א דגובה וי"א שאינה גובה.

עין משפט ה. חו"מ סימן קיא סעיף ח

ה. י. בע"ח טורף ממשעבדי רק כשאינו מוצא ביד הלוח נכסים בני חורין^ג אבל אם מצא ביד הלוח אפי' זיבורית לא טורף ממשעבדי, בין אם הם לקוחות בין אם הם מקבלי מתנה.

ה. יא. נתן הלוח מתנה לאחרים, וכתב להם מאתיים לפלוני, ושלוש מאות לפלוני, וארבע מאות לפלוני, ואין בנכסיו כדי שיספיק לכולם, אין אומרים כל הקודם זוכה^ד אלא חולקים הנכסים על פי החלקים^ה כלומר לתשעה חלקים, ויקח בעל המאתיים שני חלקים, ובעל השלוש מאות ג' חלקים, ובעל הארבע מאות ארבעה חלקים.

ואם יצא עליהם אח"כ שטר חוב גובה מכולם וכפי החלוקה הנ"ל יפרע כל אחד חלקו בחוב.

ב. הדיעה הראשונה היא של התוס' בכתובות צ"ה ע"א ד"ה התם. והדיעה השניה היא של רש"י ורמב"ן שם ורמב"ם. ומכיון שהראשון מוחזק המוציא מחבירו עליו הראייה, כך פסק השו"ע בחו"מ סי' ק"ח, ועיין ח"מ ס"ק כ"ה, ואינו יכול הראשון לומר לה הנחתי לך מקום לגבות אצל השני שקנה אחרי, דשאני אשה מבע"ח שלא ניתנה כתובה להגבות מחיים, ולא שייך בה למימר אנת דאפסידת אנפשיך, כ"כ הח"מ בשם התוס' מ"ח ור"ת. ג. משנה גיטין מ"ח ע"ב. וכתב בנתיבות בחידושים ס"ק א' דאם ראובן יש לו על שמעון ב' חובות אחד בשטר ואחד בע"פ, וגבה מנכסי בני חורין של שמעון החוב שבע"פ מדברים שיש בהם דיין קדימה לבע"ח מוקדם של שטר, אינו יכול לגבות על חוב שבשטר מלקוחות, כי יכולין לומר לו הנחנו לך מקום לגבות. מאות ס"ק י"ד. ד. ברייתא שם בדף כ' ע"ב.

ה. כתב הסמ"ע ס"ק י"ז שהטעם הוא, כיון שלשלושתן נתן בשטר אחד אנו אומרים שנתכוון שיחולו המתנות ביחד, אלא שאי אפשר לבני אדם להוציא שני דברים כאחד. ואין זה דומה למה שכתבו הטור והמחבר בסי' ק"ד סעיף י' שמי שיש עליו ג' בעלי חובות שחייב לזה ק' ולזה ר' ולזה ש' שחולקים בשוה, ששם כל אחד הלוח מעותיו, ובשעת הלואה נשתעבדו נכסי הלוח לבעל הק' כמו לבעל הש', משא"כ בנותן מתנה מרצונו הטוב, דשורת הדין הוא לפי זה שהראה כוונתו להרבות לו בנתינה יתן לו יותר, ומש"ה נוטלין לפי ערך. ועיין בסי' רנ"ג סעיף ט'. ובש"ך ס"ק ו'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ה. יב. אבל אמר מאתיים זוז לפלוני והוסיף מילת "ואחריו" י שלוש מאות לפלוני, ואחריו ארבע מאות לפלוני, כל הקודם בשטר זכה לפיכך יצא עליהם בכה"ג שטר חוב גובה מקודם מהאחרון, ואם אינו מספיק גובה משלפניו, ואם אינו מספיק גובה משלפני פניו.

הגה: י"א דאפי' לא אמר "ואחריו" לפלוני אם השווים בסכום המתנה ואמר פלוני אחרי כל סכום, כגון מאתיים לפלוני, ומאתיים לפלוני, ומאתיים לפלוני, כיון שלא כללם ביחד הוי כאומר "ואחריו", וי"ח ה.

עין משפט ו.ז. חו"מ סימן קיח סעיף א

א. א. לזה שמכר נכסיו לשנים זה אחר זה, ובע"ח כתב לשני דין ודברים אין לי עמך וקנו מידו ט, אינו יכול לטרוף מלוקח הראשון שהרי אומר לו הנחתי לך מקום לגבות מנכסים שקנה לוקח שני אחריו, ואתה הפסדת שסילקת עצמך מהם י.

ה"ה לאשה בכתובתה אם כתבה ללוקח שני דין ודברים אין לי עמך וקנו מידה, אינה יכולה לטרוף מהראשון ואבדה כתובתה כ אבל אם כתבו לראשון דין ודברים אין לנו עמך טורפים מהשני ל.

הגה: אם הראשון מכר הקרקע שקנה לאחר אינו טורפה מהשני מ כמו שאין

- ו. שם בכרייתא נ' ע"ב.
- ז. הרא"ש סוף פ' יש נוחלן בכתרא פ"ח סי' נ"ב.
- ח. ה"ה בפ"י מזכיה הלכה י"ג בשם הסכמת המפרשים.
- ט. דבלי קנין אין סלוקו סילוק וכמ"ש בסי' ל"ז. סמ"ע ס"ק א'.
- י. רמב"ם פ"ט ממלוה הלכה ח' ודין זה מבריייתא כתובות צ"ה ע"א לגבי אשה וה"ה לבע"ח ובגמ' שם.
- כ. רבים חולקים בכתובה, והמחבר עצמו באבהע"ז סי' ק' סעיף ג' הביא החולקים, ותימה מדוע כאן סתם כדעת הרמב"ם. ש"ך ס"ק א'.
- ובבאר היטב כתב ישוב דכאן איירי באופן שלא יכולה האשה לטעון נחת רוח עשיתי לבעלי ע"ש.
- ל. אפי' היה החוב של המלוה נגד שתי השדות טורף מהשני, הגם שאינו טורף מהראשון בגלל שכתב לו דין ודברים אין לי עמך. סמ"ע ס"ק ג'.
- מ. טור והטעם שאומר לו אי לא שתקת, מחזיר אני השטר לראשון ולא תוכל להוציאה ממנו, ועוד טעם מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו. ולאפוקי מדעת הרמב"ם.

טורפה אם היתה נשאת ביד הראשון.

ח"מ סימן קיא סעיף יב

יב. טז. אם הניחו הלקוחות בני חורין¹ ביד הלוח ונתקלקלו הרי בעל חוב טורף מהם². גם אם אינו יכול המלוה לגבות מהם בגלל פשיעתו³ של המלוה כגון שסילק⁴ שיעבודו מהם ולקח בקנין שלא יגבה מהם, בזה אינו גובה מהלקוחות. דאומרים לו הנחנו לך מקום לגבות.

דף צה:

ח"מ סימן קיא סעיף יב

עין משפט א.

עין בסעיף הקודם

ח"מ סימן רמח סעיף ח

עין משפט ב.

יא. שכיב מרע שאמר לאשה פנויה נכסי לך ואחריוך לפלוני, ולא אמר "מהיום" ועמדה ונישאת, בעלה כלוקח הוא⁵ ואין השני מוציא ממנו אחרי מיתתה. אמר לה כשהיא נשואה ומתה, השני מוציא מיד

ג. לאו דוקא קרקע אפי' מטלטלין כ"כ בפעמוני זהב. רק שכתב דעל הלקוחות לברר שהם הניחו המטלטלין ביד הלוח. ועוד כתב שם דאפי' הריוח הלוח אח"כ או קנה נכסים, יכול הלוקח לדחותו ולומר לו הנחתי לך מקום לגבות ממנו. ועיין בסמ"ע סי' קט"ו ס"ק ה'. ובפעמוני זהב שם.

ס. בעיא דאיפשטא בכתובות צ"ה ע"א.

ע. מבואר שם בגמ' אמר רבא שתי תשובות בדבר.

פ. אבל בכתובת אשה שאני וגם בסילקה עצמה גובה מהלקוחות, ואינם יכולים לומר לה הלקוחות הנחנו לך מקום לגבות ממנו. כ"כ הש"ך בס"ק ח' לדעת ר"ח ור"ת והרא"ש. ולענ"ד לפי מה שכתב הח"מ בסי' ק' באבהע"ז ס"ק כ"ה דשאני אשה מבע"ח. והטעם שלא ניתנה כתובה להגבות מחיים, לפ"ז יוצא רק במכר הבעל בחייה אפי' בהשאיר וסילקה עצמה ממה שהשאיר יכולה לגבות מהלקוחות מטעם זה, אבל אם היורשים הם שמכרו אחרי מיתת אביהם הרי הכתובה כבר ניתנה להגבות ואם האשה תסלק עצמה ממה שהשאיר להם הלוקח היא דאפסידא אנפשה. וצ"ע.

צ. מכתובות צ"ה ע"ב, ורמב"ם שם הלכה י"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלוהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בעלה שכיון שזיכה לה כשהיא נשואה כאילו אמר לה בפירוש אחריו יקנה פלוני ולא הבעל, וע"כ אם מכרה הנכסים כשהיא תחת בעלה ומתה בעודה נשואה יעמדו הנכסים ביד הלוקח.

אה"ע סימן צא סעיף ב

ב. הבעל בנכסי אשתו דינו כלוקח, לפיכך אם אמר אדם לפנויה נכסי לך ואחריו לפלוני ונישאת ומתה, קנה הבעל. דקימ"ל הבעל בנכסי אשתו כלוקח, ואחריו מהני רק אם לא מכר, וכאן הוי כמכרה לבעל, ומ"מ אם אמר כך לא"א ומתה, עוברים הנכסים לפלוני ולא לבעלה לפיכך אם מכרה הא"א לאחר ומתה^ש, יעמדו הנכסים ביד הלוקח.

עין משפט ג.

אה"ע סימן צא סעיף ב

עין בסעיף הקודם

הו"מ סימן רמח סעיף א

א. שכיב מרע שאמר נכסי לפלוני ואחריו לפלוני אין לשני אלא מה ששייר הראשון^ת. ואם היה הראשון בן הראוי ליורשו כגון שהיה

ק. וגם להרא"ש דס"ל דכשרוצה ליתן לאשה ע"מ שלא יהיה לבעלה זכות, צ"ל שנותן לה רק לדבר פלוני, כאן כיון שאינו נותן לה לעולם שהרי אמר ואחריו לפלוני א"צ לומר ולפרש כן. סמ"ע ס"ק ל"ג.
 ר. כתובות צ"ה ע"ב כאביי שם.
 ש. אבל בחייה הבעל אוכל פירות ואין ללוקח פירות. ומאחר שהנותן סילק הבעל כי היא כבר היתה א"א, אין כאן לבעל דין לוקח ראשון, והלוקח שקנה ממנה קנה הגוף אף לדעת הרא"ש, כ"כ הח"מ.
 ת. רמב"ם פי"ד מזכיה הלכה ג' כרשב"ג ב"ב קל"ז ע"ב.
 וה"ה אם אמר נכסי לך ואם תמות יהיו לפלוני, סמ"ע ס"ק א' שגם בזה אמרינן דירושה אין לה הפסק.
 ודוקא כשאמר לבן קודם כל נכסי לך, שהמוריש הוריד אותו למתנה בזה אין לה הפסק דגם לשון מתנה לשון ירושה היא בשכיב מרע, אבל אם אמר לבנו בסתם אחר שתמות או אחר שתצא מהבית יהיה לפלוני או להקדש, לא אמרינן בזה ירושה אין לה הפסק, דשכיב מרע יכול ג"כ ליתן אפי' אחרי זמן רב אחר מיתתו למי שירצה. ביאורים ס"ק א'. וסמ"ע ס"ק ד'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בן מכלל הבנים א, אין לשני כלום ב. דכל לשון מתנה ליורש הרי הוא כירושא.

הגה: ואפי' אם גם השני ראוי לירש.

הגה: ואפי' אמר אחריך להקדש, אם הראשון ראוי ליורשו אין להקדש כלום.

הגה: עשה הצוואה במקום שנהגו לדון בערכאות של גוים ג, ואח"כ באו למקום אחר לדון בדיני ישראל, אין אומרים שירושא אין לה הפסק כמו בדיני ישראל.

א. ב. בריא שנתן ד נכסיו לפלוני ואחריו לפלוני אפי' הראשון ראוי ליורשו, אין לשני אלא מה ששייר ה הראשון.

עין משפט ד. חו"מ סימן רמח סעיף ג

ג. ד. אמר נכסיו לפלוני ואחריו לפלוני, ואחריו לפלוני, מת ראשון קנה

א. וה"ה אח בין האחים. סמ"ע ס"ק ב'.

ב. ואפי' השני ג"כ ראוי ליורשו. כ"כ הב"י בשם הר"ן ואפי' הקדישה אחר הראשון אין להקדש כלום ואפי' אמר לראשון ע"מ כן אני מורשה לך. כ"כ רשב"ם בב"ב קל"ג ע"א ד"ה כדשלח.

והגם ששכיב מרע יכול לחזור ממתנתו שנתן כבר וליתנה לאחר, שאני כאן שלא חזר מהראשון שהרי עדיין בדעתו שיהיה לו כל ימי חייו אלא שלאחר מותו יהיה לאחר או להקדש, וכיון שרוצה שיזכה בהן בחייו שוב אין לה הפסק לירושא. וכל זה באופן שלא נתכוון לעשותו רק אפוטרופוס כגון ששייר מקצת או שאמר בפירוש למתנה גמורה או באחד הדרכים שנתבארו בסי' רמ"ו. סמ"ע ס"ק ג'.

ג. פירוש שבדיניהם אין להם הכלל שירושא אין לה הפסק. סמ"ע ס"ק ה'.

ד. דבלשון ירושה אין הבריא יכול לתת. סמ"ע ס"ק ו'. ולא אמרו הגאונים שהמתנה היא כירושא אלא בשכיב מרע שדבריו קיימים בירושא, אבל בבריא שאין דבריו קיימים, אם אינו נעשה המתנה כירושא אף היא אינה כלום. כ"כ הרב המגיד שם בהלכה ה'.

ה. וה"ה בשכיב מרע אם אמר מהיום, אפי' הראשון ראוי ליורשו קנה השני במה ששייר, כמבואר בסעיף ז' והטעם דכיון שאמר מהיום היינו שאין לראשון אלא הפירות מהיום לכל ימי חייו, והגוף מהיום לשני ע"ש. בסמ"ע ס"ק כ'. והש"ך כאן בס"ק ג'.

וכתב בביאורים ס"ק ד' דאין האחריך קונה רק מכה הנותן ולכן בעינן במתנת בריא שיהיה השטר והמקנה קיימים בשעת מיתת המקבל הראשון, וכן יכול הנותן לחזור בו קודם מיתת הראשון כשלא אמר לו מעכשיו, וע"כ אפי' למאן דס"ל דמהני לשון ירושה בבריא מ"מ לא אמרינן בו שירושא בו אין לה הפסק.

שני מה שייר הראשון, מת שני קנה שלישי, מת השני בחיי הראשון הנכסים של יורשי ראשון^א, וכן אם כבר באו נכסים ליד השני אחרי שמת הראשון, ומת השלישי בחיי השני, ישארו הנכסים אצל יורשי השני^א.

ה. אע"פ שאין לשני אלא מה ששייר הראשון אסור^ב לראשון למכור או ליתן במתנה גוף הדבר אלא אוכל הפירות עד שימות ויזכה השני, ואם עבר הראשון ומכר או נתן במתנה הגוף, אין השני מוציא מיד הלקוחות^ט, שאין לשני לא מהגוף ולא מהפירות אלא מה ששייר הראשון. וכל המשיא עצה לראשון למכור או לתת הגוף או הפירות נקרא רשע^י, ואפי' היו בהם עבדים והוציאם לחירות או כלים ועשאם תכריכים למת^כ שנאסרו בהנאה מעשיו קיימים.

הגה: נתן נכסיו לפלוני לעשר שנים ואחריו לפלוני, ומכרן הראשון כאן השני מוציא מיד הלקוחות^ל שהרי לא נתן לראשון מתנה גמורה אלא הגבילה בזמן.

עין משפט ה. אה"ע סימן צא סעיף ב
עין לעיל עין משפט ב

- א. מברייטא ב"ב קכ"ט ע"ב. שלא זיכה לשלישי אלא מכח השני, וכיון שלא בא ליד השני, אי אפשר לשלישי לזכות בו, שהרי כל זמן שהוא ביד הראשון הכל שלו גוף ופירי שהרי אם מכרם הוי מכר. סמ"ע ס"ק ח'.
- ז. כך פירש ה"ה ברמב"ם פ"ב מזכיה הלכה ז', וכן הוא בסמ"ע ס"ק ט'.
- ח. מב"ב קל"ז ע"א כרשב"ג. והטעם כדי שיקויים דברי הנותן ורצונו. סמ"ע ס"ק י'.
- ט. שם ברמב"ם הלכה ט'. שלא נתן לו אלא מה ששייר בפועל.
- י. מימרא דאביי שם ב"ב ופי' רשב"ם בד"ה ערום. אבל הראשון כיון שהדין כן, והוא מוכרו או נותנו להנאתו לא נקרא רשע, משא"כ המשיאו עצה זו שאין לו הוא הנאה מכך נקרא רשע. סמ"ע ס"ק י'.
- ולפי"ז אין הבדל בין המשיא עצה למכור גוף או פירות.
- כ. פירש הנ"י היינו שזרקן על המת יותר מן הצריך לו שאין בכך צד מצוה, וממילא יש בזה עבירה, כמש"כ השו"ע ביור"ד סי' שמ"ט דעובר בבל תשחית, וקמ"ל דגם בזה מעשי הראשון קיימין. סמ"ע ס"ק י"ג.
- ל. היינו אחר העשר שנים. סמ"ע ס"ק י"ד.

ח"מ סימן סימן רמח סעיף ח
עין לעיל עין משפט ב

עין משפט ו. ח"מ סימן קיח סעיף ב

ב. היתה ההלואה כנגד שיעור שתי השדות^מ, ומכר הלואה שדה ללוקח,
ומכר אחריה שדה שניה ללוקח שני וכתב המלוה ללוקח השני דין
ודברים אין לי עמך וקנו מידו, הרי בעל חוב טורף מלוקח ראשון שדה
ראשונה, והלוקח ראשון טורף מלוקח שני שדה השניה שהרי קנה
אחריו, ובעל חוב טורף^נ אותה מלוקח ראשון, ולוקח שני מוציא אותה
מבעל חוב שהרי כתב לו דין ודברים אין לי עמך, ולוקח ראשון חוזר
וטורף אותה ממנו וחוזרים כך עד שיעשו פשרה ביניהם^ס וכן האשה
בכתובה.

עין משפט ז. אה"ע סימן צג סעיף ג

ג. האלמנה^ע ניזונית מנכסי היורשין כל זמן שלא תבעה כתובה, ואין
היורשין יכולים לסלקה בכתובה, חוץ ממקום שיש מנהג שיורשין
יכולים לסלק, ויכולין ביה"ד^פ לתקן במקומם כך.

ד. אפי' אם לא נכתב בכתובה שתיזון מנכסיו אחר מותו, או אפי' ציוה

מ. כך סיים השו"ע דבריו בסעיף זה שבכה"ג מיירי בבא זו. וע"כ אף שסילק עצמו מהשני
יכול לחזור על הראשון שכאן אין יכול לומר הנחתי לך מקום אצל השני כיון ששיעור
שיעבודו כנגד שניהם. והוא מרמב"ם פ"ט הלכה ח' והוא פירוש למה שאמרו בכתובות
צ"ה ע"ב ובן בבע"ח ושני לקוחות, וכן פירש רש"י שם.
נ. ולא מצי הראשון לומר אי שתקת ואי לאו אחזיר השדה לשני שסילקת ידך ממנו שהרי
לא יהיה לו ריוח בחזרה זו. סמ"ע ס"ק ה'.
ס. כלומר כיון שהדין נותן שיכולין לבוא לידי כך שטורפים זה מזה, לכן יעשו פשרה
בניהן. סמ"ע ס"ק ז'.
ע. מכתובות במשנה נ"ב ע"ב, כאנשי ירושלים וגליל ומהרי"ף ורמב"ם.
פ. הריב"ש כתב דהתקנה היא דהזכות ביד היתומים לסלקה חוץ מג' חודשים הראשונים.
כ"כ הח"מ.

שלא לזון אותה בשעת מיתתו, אין שומעין לו, חוץ מאם^ז התנו בפירוש שלא תיזון האלמנה.

עין משפט זז.

אה"ע סימן צה סעיף א

א. מעשה ידיה של האלמנה ליורשים^ק תחת מזונותיה, ויכולה לומר איני ניזונית ואיני עושה, אבל היתומים^ר אינם יכולים לומר לה צאי מעשה ידיך למזונותייך.

עין משפט טז.

אה"ע סימן צד סעיף ז

ז. חייבים לפרוע בשבילה כסף גולגלתה ומס שעליה, כדרך שפרע בעלה בשבילה. אבל אין חייבין בפדיונה, ולא ברפואתה שיש לה קצבה, ולא בקבורתה.

עין משפט י.

אה"ע סימן פט סעיף ד

ד. אלמנה^ש אינה נקברת מנכסי בעלה^ת יורשי כתובתה קוברין אותה, ואם מתה לפני שנשבעה שבועת אלמנה על כתובתה, י"א

צ. אם התנו בשעת נישואין פשיטא דמהני, ואם מחלה תנאי כתובתה אף אחרי הנישואין מהני ואפי' בלי קנין, כ"כ הח"מ. ואף לרמב"ם דלא מהני מחילה בעיקר הכתובה, מ"מ למזונות האלמנה מהני מחילתה.

ק. ממשנה צ"ה ע"ב, ורמב"ם, והב"ח כתב דלאנשי יהודה או לאנשי מקום שהתקנה היא שיכולים היורשים לדחותה, מעשה ידיה אינם של היתומים, והח"מ חלק דאין זה הכרח, ואם הכניסה שפחות דבכה"ג פטורה בחיי בעלה ממעשה ידיה, אף ליתומים פטורה מכך, שלא יהיו עדיפים היתומים מבעלה עצמו. ח"מ.

ר. כ"כ ה"ה ומשמע דאם ספקה במעשה ידיה, לפי הר"ן בפ' הדר המובא לעיל בסי' ס"ט סעיף ו' יכולים היתומים לומר לה צאי במע"י.

ש. ממשנה צ"ה ע"ב והרמב"ם פ' י"ח הלכה א'.

ת. מלשון זה משמע דאם היא עניה שאין לה כלום להוריש תקבר מהצדקה, אולם מתוס' ריש פ' אלמנה ניזונית לא משמע כן אלא כל שאילו היה לה, היו יורשים אותה, לא פלוג חכמים וחייבו יורשיה לקבורה, כ"כ הח"מ.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שירשי הבעל חייבים^א בקבורתה, וכתב השו"ע^ב שלא הודו לו חכמי דורו לרמב"ם בדין זה.

ד. ה. גם לדינא דגמ' שאין כתובה נגבית ממתלטלין, אפ"ה יורשיה הראויים לירש אילו היה לה כתובה^ג חייבים בקבורתה.

א. דיורשיה אינם יורשים כלום שלא נשבעה ליטול כתובתה.

ב. זהו הראב"ד שחלק על הרמב"ם, אלא יורשיה של נ"מ ונדונייתה יקברו אותה ואם אין לה נ"מ ולא נדוניה תקבר מהצדקה, ולא משמע כן ממהרי"ל, כ"כ הח"מ.

ג. תוס' ר"פ נערה.

*****
את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com